

CUPRINS

PARTEA I. CONTROLUL FINANCIAR.....	17
Capitolul 1. INTRODUCERE	19
Capitolul 2. CONSIDERAȚIUNI PRIVIND CONTROLUL ACTIVITĂȚII ECONOMICE ȘI SOCIALE	27
A. Reevaluarea, în condițiile actuale ale economiei românești, a rolului controlului activității economice și sociale	27
B. Controlul în general, ca funcție, ca element fundamental al actului de conducere, de decizie	31
C. Sistemul dispozițiilor normative privitoare la organizarea și funcționarea sectoarelor și momentelor activității economice și sociale ...	34
D. Formele controlului economic și social, diversitatea și interdependența sistemului metodologic al acestora	37
Capitolul 3. SISTEMUL CONTROLULUI FINANCIAR.....	41
A. Esența, specificitatea, obiectul și conținutul controlului financiar	41
B. Controlul financiar și contabilitatea, interdependența și condiționarea reciprocă a acestora în asigurarea prezentării cu exactitate a realității și legalității elementelor patrimoniului și a rezultatelor financiare.....	46
C. Clasificarea formelor controlului financiar	52
1. Din punctul de vedere al momentului în care intervin	52
a. Controlul financiar preoperativ, prealabil, preventiv	53
b. Controlul financiar ierarhic concomitent	54
c. Controlul financiar ulterior, postoperativ	55
2. Din punctul de vedere al reglementărilor legale care stau la baza lor ...	56
a. Controlul financiar propriu al unităților economice și sociale	56
a.1. Controlul financiar preventiv	58
a.2. Controlul financiar de gestiune.....	70
a.3. Prezentarea schematică, ordonată și sistematizată a conținutului acestor forme de control.....	75
b. Controlul financiar al organelor statului	77
A. Curtea de Conturi.....	77
I. Rolul și importanța Curții de Conturi.....	78
1. Instituirea, rolul și importanța Curții de Conturi.....	78

2. Principiile fundamentale care stau la baza reglementărilor privind Curtea de Conturi	85
II. Atribuții, competențe și proceduri ale Curții de Conturi.....	90
1. Atribuții, competențe și proceduri de control	91
2. Atribuții, competențe și proceduri jurisdicționale.....	94
3. Atribuțiile și competențele procurorilor financiari	97
4. Atribuții de raportare, avizare și alte competențe	98
III. Organizarea și funcționarea Curții de Conturi	99
1. Organizarea și conducerea Curții de Conturi	99
2. Atribuțiile organelor de conducere ale Curții de Conturi .	100
3. Numirea și statutul personalului Curții de Conturi	101
B. Ministerul Finanțelor Publice.....	104
I. Locul și rolul Ministerului Finanțelor Publice în administrația publică centrală.....	104
1. Organ de specialitate cu rol de sinteză pentru aplicarea strategiei și programului guvernului în domeniul finanțelor publice.....	106
2. Organ de administrare generală a finanțelor publice, care asigură utilizarea pârgiilor financiare și valutare....	107
3. Efectuează, în numele statului, prin aparatul specializat, controlul administrării și utilizării mijloacelor financiare și verifică respectarea reglementărilor financiar-contabile	108
4. Tradiție și învățăminte din modul de organizare și funcționare a Ministerului Finanțelor în trecut	109
II. Organismele specializate de control financiar ale Ministerului Finanțelor Publice.....	116
1. Controlul financiar preventiv delegat.....	118
a. Organizarea și funcționarea controlului financiar preventiv delegat.....	118
b. Atribuțiile controlorului delegat	120
c. Corpul controlorilor delegați	121
2. Controlul financiar de stat	123
3. Garda Financiară	124
a. Organizarea și funcționarea	125
b. Atribuțiile și drepturile organelor Gărzii Financiare	126
c. Condițiile de recrutare, de angajare și de avansare a personalului	127
d. Executarea serviciului, drepturile și obligațiile personalului în executarea serviciului: - curent	128

- excepțional.....	128
e. Procedura de constatare a faptelor și de contestare a actelor.....	130
f. Răspunderea disciplinară și materială.....	130
g. Utilizarea armamentului și echipamentului.....	131
4. Controlul fiscal.....	132
a. Ansamblul activităților și etapele care se cuprind în dispozițiile legale referitoare la controlul fiscal	132
b. Drepturile și obligațiile organelor de control fiscal.....	134
c. Drepturile și obligațiile contribuabililor	135
d. Proceduri de control	136
e. Prescripția dreptului de a stabili diferențe de impozite	137
f. Sancțiuni.....	138
g. Combaterea evaziunii fiscale.....	138
5. Supravegherea și controlul vamal	141
a. Sistemul instituțional al autorității vamale	141
b. Etapele operațiunilor de vămuire	143
c. Sancțiuni	144

Capitolul 4. SISTEMUL METODOLOGIC DE EXERCITARE

A CONTROLULUI FINANCIAR	147
I. Considerațiuni generale	147
1. Sistemul metodologic de exercitare a controlului financiar – element fundamental al metodologiei generale de exercitare a controlului activității economice și sociale	147
2. Sistemul metodologic de exercitare a controlului financiar structurat pe: - forme de control financiar	149
- organisme de control financiar	149
II. Etapele, filiera sau procesul obiectiv al sistemului metodologic de exercitare a controlului financiar	151
1. Stabilirea și sistematizarea obiectivelor controlului financiar	152
2. Formele controlului financiar care intervin în urmărirea obiectivelor controlului financiar	155
3. Organele de control financiar competente să exercite controlul	156
4. Sursele de informare necesare exercitării controlului financiar	157
5. Aplicarea metodelor, tehnicilor sau procedeeleor de control financiar pentru cunoașterea activității controlate	160
6. Categoriile de abateri, deficiențe ori lipsuri ce se constată prin aplicarea metodelor, tehnicilor și procedeeleor de control financiar	160

7. Actele și documentele de control în care se înscriu constatările controlului financiar	162
8. Finalizarea și valorificarea constatărilor controlului financiar.....	162
9. Eficiența controlului financiar	163
III. Metodele, tehnicile sau procedeele de control financiar.....	165
A. Definierea, conținutul și ierarhizarea termenilor privind:	
1. Teorie și practică, teoretician și practician, specialist în controlul financiar	166
2. Despre metodologie, sistem metodologic, sferă de aplicabilitate ...	170
3. Metodele, tehnicile și procedeele de control financiar.....	171
B. Metodele, tehnicile și procedeele de control financiar.....	174
1. Controlul anticipat informativ	174
2. Controlul și cercetarea.....	175
3. Controlul factual, la fața locului	178
4. Analiza sistematică, economică și financiară.....	179
5. Controlul selectiv sau controlul în totalitate ori prin sondaj	180
IV. Sistemul actelor de control financiar	182
1. Importanța, specificitatea și elementele fundamentale ale sistemului actelor de control financiar	182
2. Principalele documente în care se consemnează rezultatele controlului financiar	183
a) procesul-verbal de control	184
b) procesul-verbal de control separat.....	185
c) procesul-verbal de constatare a contravențiilor.....	185
d) nota de constatare	185
e) nota de constatare unilaterală	186
f) nota de prezentare	186
V. Elementele care se înscriu obligatoriu, cumulativ, în actele de control financiar, în legătură cu fiecare constatare.....	187
1. În ce se materializează concret deficiența, abaterea constatată.....	187
2. Dispozițiile legale, normele ori alte dispoziții interne încălcate	187
3. Persoanele care se fac vinovate de abaterile constatate, precum și funcțiile acestora.....	187
4. Consecințele economice și financiare ale abaterilor constatate	187
5. Măsurile care se vor lua pentru înlăturarea deficiențelor și abaterilor constatate	188
VI. Structura logică și cronologică a surselor de documentare și a responsabilităților în orice acțiune de control financiar	188

Capitolul 5. INSTITUȚIA CENZORATULUI	189
A. Definirea, locul și rolul instituției cenzoratului în cadrul sistemului controlului financiar	190
B. Instituția cenzoratului în:	197
I. Societățile comerciale	197
II. Sistemul bancar.....	203
III. Emitenții de valori mobiliare.....	206
IV. Organizațiile cooperatiste, asociațiile și fundațiile	208
Capitolul 6. CONTROLUL ȘI SUPRAVEGHEREA BANCARĂ.....	211
A. Considerațiuni generale privind sistemul bancar românesc, specificitatea activității bancare, în corelare cu activitatea economică și socială.....	211
B. Sistemul dispozițiilor normative specifice activității bancare – clasificare, sistematizare, modalități de urmărire și aplicare.....	215
C. Banca Națională a României	220
I. Atribuții, drepturi și răspunderi	220
1. Obiectivul fundamental al BNR	220
2. Colaborarea cu autoritățile statului și cooperarea internațională	221
3. Politica monetară și valutară	221
4. Emisiunea monetară	223
5. Operațiunile cu băncile.....	225
6. Supravegherea bancară	226
7. Operațiunile pe contul statului	226
II. Organizare, conducere și administrare	227
1. Cu privire la consiliul de administrație al BNR	231
2. Cu privire la guvernatorul Băncii Naționale a României	233
3. Cu privire la comisia de cenzori.....	234
4. Alte probleme	237
D. Băncile comerciale, persoane juridice române, și sucursalele din România ale băncilor, persoane juridice străine.....	238
1. Autorizarea băncilor	239
2. Organizarea și conducerea băncilor.....	241
3. Conflictul de interese. Secretul profesional.....	243
4. Cerințe și obligații operaționale.....	245
5. Instituirea supravegherii speciale și de administrare specială a băncilor. Măsuri de remediere și sancțiuni	249
6. Starea de insolvență a băncilor comerciale. Aplicarea procedurii falimentului la aceste bănci	253

Capitolul 7. ELEMENTE FUNDAMENTALE ALE CATEGORIILOR DE RĂSPUNDERI JURIDICE, ÎN CONTEXTUL ACTIVITĂȚII DE CONTROL FINANCIAR.....	259
---	------------

Capitolul 8. VALENȚE ALE PSIHOLOGIEI PERSOANELOR CARE ÎNDEPLINESC ATRIBUȚII DE CONTROL FINANCIAR.....	277
--	------------

PARTEA A II-A. EXPERTIZA CONTABILĂ	291
---	------------

Capitolul 9. CONSIDERAȚIUNI PRIVIND REEVALUAREA ROLULUI ȘI LOCULUI PROFESIEI LIBERALE EXERCITATE DE CĂTRE EXPERTII CONTABILI ȘI CONTABILII AUTORIZAȚI, ÎN CONDIȚIILE ACTUALE	293
---	------------

A. Tradiție și conținut în organizarea și exercitarea profesiei de expert contabil și contabil autorizat în România	293
1. Condiții de admisibilitate	294
2. Organizarea și tabloul	296
3. Drepturi și obligații în exercitarea profesiei	297
4. Administrarea Corpului	297
a) Secțiunile Corpului.....	297
b) Consiliul superior al Corpului.....	298
c) Congresul general al Corpului.....	298
d) Bugetul și bilanțul Corpului.....	299
5. Sancțiuni și penalități	299
B. Evoluția dispozițiilor legale privitoare la organizarea și exercitarea activităților de expertiză contabilă și a contabililor autorizați din România	300
1. Situația comparativă a modului cum au fost modificate, completate și abrogate o serie de prevederi normative din dispozițiile legale apărute începând din anul 1994	300
2. Dispozițiile normative privitoare la activitatea de expertiză contabilă și a contabililor autorizați din România – conținut, cronologie, concepte	314

Capitolul 10. ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA CORPULUI EXPERTILOR CONTABILI ȘI CONTABILILOR AUTORIZAȚI DIN ROMÂNIA	323
1. Secțiunile Corpului	324
2. Organele de conducere ale CECCAR	326

a) Conferința națională a Corpului	326
b) Consiliul superior al Corpului.....	327
c) Biroul permanent al consiliului superior.....	330
d) Comisia de cenzori.....	331
3. Organele teritoriale ale CECCAR.....	332
a) Adunările generale ale filialelor	332
b) Consiliile filialelor și birourile permanente ale acestora	333
c) Cenzorii	337
4. Atribuțiile CECCAR.....	337
5. Reprezentanții Ministerului Finanțelor Publice	342
6. Accesul la profesia de expert contabil și contabil autorizat.....	344
7. Exercițarea profesiei de expert contabil și contabil autorizat	347
a) Lucrările pe care expertul contabil le poate executa pentru persoanele fizice și juridice	348
b) Lucrările pe care contabilul autorizat le poate executa pentru persoanele fizice și juridice	350
8. Răspunderi	350

Capitolul 11. CONDUITA ETICĂ ȘI PROFESIONALĂ

A EXPERȚILOR CONTABILI ȘI CONTABILILOR AUTORIZAȚI 355

1. Principiile fundamentale ale relațiilor profesionale.....	356
2. Îndatoririle membrilor CECCAR.....	359
a) Comportamentul personal	359
b) Raporturile cu clienții.....	361
c) Raporturile dintre membrii Corpului.....	365
d) Raporturile membrilor cu organele de conducere ale Corpului	366
3. Raporturile membrilor Corpului cu administrația publică.....	367
4. Îndatoririle proprii ale societăților comerciale de expertiză contabilă.....	367

Capitolul 12. CALITATEA DE EXPERT CONTABIL SAU CONTABIL AUTORIZAT. VIZA ANUALĂ PENTRU EXERCITAREA

PROFESIEI..... 369

1. Calitatea de expert contabil sau contabil autorizat – atribut al persoanelor care au îndeplinit condițiile și criteriile de acces la profesie	369
2. Acordarea vizei pentru exercitarea profesiei	373

Capitolul 13. CONTROLUL DE CALITATE ASUPRA ACTIVITĂȚII

EXPERȚILOR CONTABILI ȘI CONTABILILOR AUTORIZAȚI..... 377

1. Considerațiuni generale și principiale asupra rolului și conținutului controlului de calitate a lucrărilor executate de membrii Corpului.....	377
---	-----

2. Organizarea controlului de calitate	379
3. Obiectivele, principiile și metodologia de efectuare a controlului de calitate.....	380
4. Desfășurarea controlului de calitate – alegerea unităților, etapele controlului de calitate, concluzii și rapoarte de control.....	381

PARTEA A III-A. AUDITUL FINANCIAR..... 385

Capitolul 14. CONSIDERAȚIUNI CU PRIVIRE LA SEMNIFICAȚIA TERMENILOR DE AUDIT ȘI AUDITOR FINANCIAR, DEFINIREA ȘI ROLUL AUDITULUI FINANCIAR ÎN PERIOADA ACTUALĂ 387

1. Semnificația și înțelesul termenilor de audit financiar și auditor financiar. Originea termenilor	388
2. Definiția și conținutul auditului financiar și al auditorului financiar în baza normelor în vigoare	389
3. Prevederile Directivei a VIII-a a Consiliului Comunității Europene în domeniul auditului financiar	391

Capitolul 15. AUDITUL FINANCIAR ÎN ROMÂNIA..... 395

1. Începuturi ale activității de audit financiar în reglementările privind organizarea Corpului de contabili autorizați și experți contabili din România (anul 1921)	395
2. Congresul Experților Contabili și Contabililor Autorizați din România, octombrie 1994, București	397
3. Reglementarea legislativă a activității de audit financiar începând cu anul 1994	399
a) Dispoziții legale și norme profesionale privind activitatea de audit financiar ale CECCAR	399
b) Dispoziții legale privitoare la activitatea economică, financiară și contabilă, care au autorizat și în baza cărora s-a efectuat auditul financiar la unități economice potrivit normelor CECCAR.....	402

Capitolul 16. SISTEMUL DISPOZIȚIILOR NORMATIVE PRIVIND ACTIVITATEA DE AUDIT FINANCIAR DIN ROMÂNIA 405

1. Ordonanța de urgență privind activitatea de audit financiar	405
a. Organizarea și atribuțiile Camerei Auditorilor din România	405
b. Atribuirea calității de auditor financiar	406
c. Exercițarea activității de auditor financiar	408
d. Principiile și regulile care stau la baza activității de auditor	409

e. Rolul, atribuțiile și drepturile Ministerului Finanțelor	410
f. Opinii și sugestii pentru perfecționarea reglementării privind activitatea de audit financiar din România.....	411
2. Regulamentul de organizare și funcționare a Camerei Auditorilor Financiari din România	417
a. Dispozițiile privitoare la atribuirea și retragerea calității de auditor financiar și la statutul de membru al Camerei	418
b. Drepturile și obligațiile membrilor Camerei Auditorilor	420
c. Organizarea și funcționarea Camerei Auditorilor Financiari din România.....	422
3. Normele privind procedurile de control al calității auditului financiar	437
a. Raportul anual al membrilor întocmit și transmis Camerei	438
b. Raportul anual al Camerei Auditorilor către Ministerul Finanțelor Publice	440
c. Programul de activitate al inspectorilor și raportul de inspecție al acestora	441
4. Elaborarea și aplicarea dispozițiilor normative legale și ale activității interne a Camerei Auditorilor Financiari din România.....	444
a. Dispoziții legale privind activitatea de audit financiar, având la bază dezbateri și propuneri concrete ale specialiștilor în domeniu ...	444
b. Dispoziții normative interne ale Camerei Auditorilor Financiari din România diferențiate pe:	
– rolul, atribuțiile și răspunderile organelor de conducere alese ale Camerei	446
– organizarea, funcționarea și atribuțiile aparatului executiv al Camerei	446

Capitolul 17. CONCEPȚIA ȘTIINȚIFICĂ, INTERDISCIPLINARĂ ȘI CONVERGENTĂ ÎNTRE DISPOZIȚIILE PRIVIND AUDITUL FINANCIAR ȘI CELE PRIVIND CONTABILITATEA.....	449
A. Standardele internaționale de contabilitate și reglementările contabile ale României, armonizate în conformitate cu Directiva a IV-a a Comunității Economice Europene.....	450
B. Standardele internaționale de audit, inclusiv cadrul general al acestora, și Standardele de audit ale Camerei Auditorilor Financiari din România	467
C. Standardele de audit financiar ale Camerei Auditorilor Financiari din România și reglementările contabile ale României.....	519

Capitolul 18. CADRUL SISTEMATIC AL PROCESULUI DE EFECTUARE A AUDITULUI FINANCIAR.....	535
1. Necesitatea obiectivă a cadrului normativ care să asigure, prin efectuarea auditului financiar, urmărirea și aplicarea obiectivelor legale privitoare la realizarea intereselor generale ale societății și ale entităților economice auditate.....	535
2. Standardele de audit financiar și Normele minimale de audit financiar ale Camerei Auditorilor din România. Aplicații și concluzii în realizarea auditului financiar.....	539
A. Cadrul activității auditorilor	540
A.1. Abordarea auditului	540
A.2. Proceduri de supervizare și revizuire	543
A.2.1. Lista de verificare pentru finalizarea activității.....	543
A.2.2. Lista de verificare pentru finalizarea documentelor de lucru	544
A.2.3. Observații finale și întâlnirea cu clientul.....	545
A.2.4. Confirmarea planului de audit	545
B. Cadrul de auditare.....	546
B.1. Revizuirea generală a situațiilor financiare.....	546
B.2. Imobilizări corporale și necorporale	555
B.3. Investiții (plasamente).....	557
B.4. Stocuri și contracte pe termen lung.....	558
B.5. Debitori și plăți anticipate	560
B.6. Conturi la bănci și disponibilități – credite pe termen lung	563
B.7. Impozite și taxe	565
B.8. Capital, rezerve și documente contabile obligatorii.....	566
B.9. Contul de profit și pierdere	568
B.10. Considerațiuni comune privind cadrul de auditare	572
3. Specificitatea aplicării Standardelor de audit financiar în corelație cu Reglementările contabile armonizate cu Directiva Comunității Economice Europene nr. 86/635/CEE și cu Standardele internaționale de contabilitate la instituțiile de credit.....	574
a. Considerațiuni de început.....	574
b. Cadrul general al reglementărilor privind contabilitatea și situațiile financiare anuale ale instituțiilor de credit	576
c. Contabilitatea și situațiile financiare anuale ale instituțiilor de credit	577
d. Auditul financiar asupra situațiilor financiare ale instituțiilor de credit	585

Capitolul 19. CONDUITA ETICĂ ȘI PROFESIONALĂ ÎN DOMENIUL AUDITULUI FINANCIAR.....	609
1. Caracteristici generale.....	609
2. Codul privind conduita etică și profesională în domeniul auditului financiar.....	611
a. Despre obiective	611
b. Principiile fundamentale.....	612
c. Interesul public	612
3. Norme privitoare la auditorii financiari în general	613
a. Integritatea și obiectivitatea	613
b. Competența profesională	613
c. Confidențialitatea.....	613
d. Consultanța în domeniul fiscal	614
e. Activități internaționale	614
f. Publicitatea.....	614
4. Norme privitoare la auditorii financiari de practică publică	615
a. Independența.....	615
b. Relațiile financiare cu clienții sau cu afacerile acestora.....	615
c. Competența profesională și responsabilitățile referitoare la utilizarea serviciilor celor care nu sunt auditori financiari	615
d. Onorarii și comisioane.....	615
e. Onorariile profesionale	615
f. Activitățile incompatibile cu practica auditorilor financiari publici	616
g. Fondurile clienților	616
h. Relațiile cu alți auditori financiari profesioniști de practică publică.....	616
i. Publicitatea	616